

Programové vyhlásenie
prof. Ing. Stanislava Unčíka, PhD.
pre voľbu dekana SvF STU na obdobie rokov 2015-2019

Vážená akademická obec SvF STU, vážené kolegyně a vážení kolegovia, študentky a študenti!

Dovoľte mi v súlade s uznesením AS SvF STU v Bratislave zo dňa 11. 6. 2014 predložiť vám moje predstavy o smerovaní ďalšieho rozvoja SvF STU v podobe programového vyhlásenia so zameraním sa na vybrané kľúčové oblasti.

Stavebná fakulta STU patrí ku kvalitným fakultám s najdlhšou tradíciou v technickom vzdelávaní. Poskytuje vzdelávanie vo všetkých troch stupňoch štúdia a ako jediná na Slovensku pokrýva všetky oblasti stavebníctva a geodézie. Vzdelávanie ponúka aj v anglickom jazyku. Fakulta má dobré výsledky nielen vo vzdelávaní, ale aj vo vedecko-výskumnej činnosti. Mnohí učitelia fakulty boli ocenení za výsledky svojej práce doma aj v zahraničí, viacerí sú autormi významných stavebných diel. SvF STU je uznávanou a rešpektovanou inštitúciou a lídrom medzi stavebnými fakultami na Slovensku. Doterajšie výsledky fakulty jej dávajú dobré predpoklady pre ďalší rozvoj a napredovanie.

V poslednom období sa však začali objavovať niektoré signály, ktoré naznačujú spomalenie tempa napredovania fakulty, resp. stagnáciu v niektorých dôležitých oblastiach. Varovným signálom môže byť postupné klesanie z čelných pozícií v hodnotení agentúry ARRA, ale aj predbiehanie SvF inými fakultami vo vnútri STU v niektorých oblastiach. Realitou sú tiež klesajúce príjmy fakulty a existenčné problémy niektorých základných pracovísk. Do úvahy treba brať aj vonkajšie faktory, ktoré ovplyvňujú výkonnosť a príjmy fakulty, ako sú nedostatočné financovanie vysokých škôl, nepriaznivý demografický vývoj, či pretrvávajúca stagnácia stavebníctva.

V nasledujúcom funkčnom období preto považujem za kľúčové riešenie týchto otázok:

Organizačná štruktúra fakulty

Súčasná organizačná štruktúra Stavebnej fakulty STU siaha hlboko do minulého storočia a vznikla v inom spoločenskom kontexte, v plánovanom hospodárskom systéme. Po roku 1989 sa zmenil systém financovania vysokých škôl. Od priamej dotácie plánovaných miest sa prešlo na pridelenie dotácie úmerne počtu študentov a vedeckovýskumnému výkonu. Dôsledkom bol výrazný pokles učiteľov a zamestnancov fakulty. Počet učiteľov klesol na mnohých pracoviskách na polovicu, niekde aj nižšie. Technickí pracovníci, laboranti a iní podporní pracovníci sa z katedier vytratil takmer úplne. Niektoré pracoviská sa postupne dostali na hranicu existenčných možností. Organizačná štruktúra fakulty sa však za 25 rokov existencie fakulty v podstatne zmenených spoločenských a ekonomických podmienkach prakticky nezmenila. Súčasnú organizačnú štruktúru s viac ako 20 základnými pracoviskami, tvorenými často veľmi malými kolektívami, považujem za ťažkopádnu, predraženú a zastaranú. SvF je poslednou fakultou STU, na ktorej pretrváva pôvodná organizačná štruktúra. Ostatné fakulty prešli na štruktúru ústavov už dávnejšie a dnes z toho začínajú profitovať, keď v mnohých oblastiach nás predbiehajú, resp. vykazujú lepšie výsledky. Pre ďalší rozvoj fakulty bude nevyhnuté prejsť na novú organizačnú štruktúru, pri ktorej bude zredukovaný počet základných pracovísk. Hlavným cieľom novej organizačnej štruktúry musí byť výrazné zefektívnenie činností fakulty.

Pedagogická činnosť

Pedagogická činnosť je na SvF STU stabilizovaná, má zaužívané pravidlá. Na kontrolu kvality sa prijali systémové opatrenia, je vžitie postavenie garanta študijného programu, jeho kompetencie a činnosti. Systém kontroly kvality treba naďalej zdokonaľovať a optimalizovať. Súčasne však treba reagovať aj na meniace sa podmienky.

Vážnym problémom, ktorý sa v konečnom dôsledku dotýka aj pedagogickej činnosti fakulty je nepriaznivý demografický vývoj populácie Slovenska. V kontexte klesajúcej demografickej krivky sa postupne znižujú počty študentov zapísaných do prvého ročníka štúdia. Táto tendencia bude pokračovať najmenej najbližších 7 rokov. V priebehu nasledujúcich rokov sa tak dá reálne očakávať ďalší pokles zapísaných študentov do bakalárskeho štúdia a to až o cca 20 %. Treba si tiež uvedomiť, že s klesajúcim počtom maturantov, bude klesať aj priemerná úroveň pripravenosti nastupujúcich študentov.

Súčasne sa ako značný problém javí aj nerovnomerný záujem uchádzačov o jednotlivé študijné programy.

Pri klesajúcich počtoch študentov bude nevyhnutné posunúť ťažisko našich činností smerom k vedecko-výskumnej činnosti. To bude možné len ak sa nám podarí zvýšiť efektívnosť pedagogického procesu, teda znížiť priemernú zaťaženosť učiteľa, čím sa získa čas na vedecko-výskumnú a inú činnosť. Do ďalšieho obdobia bude opäť treba prehodnotiť štruktúru študijných programov, ale aj ich skladbu, vylúčiť duplicity, optimalizovať počet hodín týždennej výučby, harmonogram semestra, spôsob realizácie štátnych skúšok a pod. Súčasne však bude treba strážiť kvalitu pedagogického procesu a hlavne kvalitu absolventa tak, aby naši absolventi boli aj naďalej prioritne akceptovaní stavebnou a geodetickou praxou.

Vážnym problémom pre niektoré študijné programy môže byť hroziaca diskontinuita ich garantovania v budúcnosti. Zabezpečenie garantovania rozhodujúcich študijných programov aj pre ďalšie akreditácie bude jednou z vážnych úloh nového vedenia.

Pokles počtu domácich študentov bude treba kompenzovať aj zahraničnými, platiacimi študentmi. Pre komplexnú akreditáciu boli pripravené niektoré študijné programy aj v anglickom jazyku. Optimálny stav by bol, ak by sme ich dokázali naplniť študentmi a paralelne vyučovať v slovenskom aj anglickom jazyku.

Oblasť vedy a výskumu

Nevyhnutným predpokladom pre kvalitnú vedeckú prácu je existencia adekvátnych laboratórií vybavených modernými prístrojmi. Laboratóriá SvF boli budované prevažne v sedemdesiatych rokoch minulého storočia a sú morálne aj fyzicky zastarané. V posledných rokoch sa situácia v laboratórnom vybavení začala zlepšovať. Z prostriedkov EU v rámci projektov CE, UVP a pod., ale aj z prostriedkov STU sa začala obnova, resp. budovanie nových laboratórií. Kvalitná prístrojová technika je však len prvý predpoklad úspechu vo vede. Popri prístrojovom vybavení laboratórií budeme musieť budovať aj ich personálne vybavenie a zabezpečiť ich prevádzku, údržbu a prípadné opravy. To sú úlohy, ktoré môže len ťažko zvládnuť jedno pracovisko, a preto budovanie laboratórií a rozvíjanie experimentálneho výskumu sa musí stať vecou fakulty.

Na druhej strane očakávam, že prevádzka nových prístrojov významne posunie kvalitu nášho výskumu a poskytne výsledky, ktoré výrazne zvýšia počty publikácií kategórie A, vrátane doktorandských publikácií, čo pomôže našim výskumným kolektívom lepšie sa etablovať v európskom, prípadne svetovom výskumnom priestore.

V nasledujúcom období musíme posilniť experimentálny výskum, materiálovo a personálne dobudovať laboratóriá fakulty, zvýšiť produkciu kvalitných publikácií kategórie A a to aj u doktorandov, zvýšiť úspešnosť domácich a hlavne zahraničných grantov (horizont 2020).

Ekonomická oblasť

Príjmy fakulty, dotačné aj mimodotačné vykazujú v posledných rokoch stagnáciu, resp. klesajúcu tendenciu. Tento nepriaznivý vývoj viedol už v tomto roku k redukcii mzdových prostriedkov fakulty o 5 % a výraznému šetreniu na prevádzke fakulty, napriek tomu máme problémy s udržaním vyrovnaného rozpočtu.

Vzhľadom na demografický vývoj na Slovensku sa nedá predpokladať v najbližších rokoch zvýšenie príjmov za pedagogickú činnosť. Zvýšenie dotačných príjmov je teda možné najmä zvýšením vedeckých výkonov, hlavne vo vyššie dotovaných kategóriách.

Perspektíva zvýšenia príjmov je aj v rozšírení našej ponuky akreditovaných služieb o autorizačné činnosti.

Zvýšenie mimodotačných príjmov je vzhľadom na pretrvávajúcu stagnáciu stavebníctva taktiež málo pravdepodobné. Šancou na zvýšenie príjmov je zvýšenie počtu zahraničných študentov študujúcich v anglickom jazyku.

Pre existenciu univerzity a tiež fakulty je nevyhnutné udržať vyrovnaný, resp. plusový rozpočet. Ak nedokážeme zvýšiť príjmy fakulty, bude nevyhnutné zredukovať výdavky. Ekonomické aspekty sú vážnym dôvodom na zamyslenie sa nad reštrukturalizáciou fakulty.

K najdôležitejším ekonomickým otázkam patrí systém odmeňovania zamestnancov fakulty. Súčasný systém, prestáva pomaly plniť svoje pôvodné ciele, nakoľko klesá balík nadtarifnej zložky platov a teda klesá motivácia „súťaž“ o túto zložku platu. Ak chceme dosiahnuť, aby bol systém odmeňovania dostatočne motivačný, musí sa významne zvýšiť časť mzdových prostriedkov určená na osobné ohodnotenie. Vstúpiť bude treba aj do bodovacích systémov s cieľom posilniť ich motivačnú funkciu.

Styk s verejnosťou a zahraničná spolupráca

V súvislosti s nepriaznivým demografickým vývojom naberá na význame komunikácia s verejnosťou a propagácia štúdií, ktorú budeme musieť ešte zintenzívniť a analyzovať jej účinnosť. Treba počítať s tým, že budeme musieť viac investovať do propagácie. Väčšiu pozornosť budeme musieť venovať aj náboru zahraničných študentov.

Nadalej treba pestovať kontakty so zahraničnými univerzitami a cez ne hľadať cesty k medzinárodným projektom, v prvom rade k projektom Horizont 2020.

Dôležitou súčasťou zahraničných vzťahov sú mobility študentov aj učiteľov. Naše úsilie musíme zamerať na zvýšenie počtu vycestovaných študentov, napr. sprostredkovaním sponzorských príspevkov pre sociálne slabších študentov.

Záver

Vyššie uvedené riadky predstavujú môj stručný pohľad na súčasný stav fakulty v najdôležitejších oblastiach a jej ďalšie napredovanie. Aj keď je fakulta v relatívne dobrej kondícii, postupne sa meniace vonkajšie, ale aj vnútorné podmienky nás nútia zamýšľať sa nad jej ďalším smerovaním.

V tomto funkčnom období boli nastolené mnohé pozitívne trendy, ktoré treba ďalej rozvíjať. Podľa môjho úprimného presvedčenia je však nutná zmena v smere zefektívnenia fungovania fakulty a sústredenia síl na rozhodujúce činnosti. Uvedomujem si, že zmena môže byť úspešná len v tom prípade, ak sa s ňou stotožní akademická obec fakulty. Som presvedčený, že spoločnými silami môžeme fakultu posunúť vpred a zabezpečiť jej ďalší rozvoj.